

Realkompetence anerkendes i voksen- og efteruddannelserne

Fremover får borgerne bedre muligheder for at få vurderet deres realkompetencer. Vurderingen kan få betydning for, hvilken voksen- og efteruddannelse de kan deltage i. Men den nye lov bliver det derfor lettere for voksne at få adgang til et relevant uddannelsesstilbud på baggrund af en realkompetencevurdering.

Loven om "Udbygning af anerkendelse af realkompetence på voksen-og efteruddannelsesområdet mv." blev vedtaget i juni 2007 (Lov nr. 556 af 6. juni 2007). Dele af den træder i kraft den 1. august 2007, andre dele 1. august 2008.

Med denne lov har politikerne ønsket at sætte den enkelte borgers behov i centrum. Der er fokus på at realkompetencevurdering skal motivere de kortuddannede til at deltage i livslang læring. Det betyder, at det skal gøres så lettilgængeligt og smidigt for den enkelte at finde det helt rigtige tilbud i forhold til behovet for efter- og videreuddannelse.

For den voksne borger betyder det, at han eller hun kan få vurderet og anerkendt sin realkompetence, og det bliver lettere at få adgang til et relevant tilbud inden for voksen- og efteruddannelserne.

For uddannelsesinstitutionerne inden for området betyder det, at de får mulighed for at gennemføre de konkrete kompetencevurderinger, sådan som det kendes fra den hidtidige praksis på AMU og erhvervsskolerne. Nye aktører bliver VUC, erhvervsakademierne og professionshøjskolerne i forhold til diplomuddannelserne.

Fælles principper

Der er udstukket en række fælles principper for, hvilke vilkår realkompetencevurderingen skal gennemføres:

- Den enkelte får ret til realkompetencevurdering
- Realkompetencevurdering er gratis for kortuddannede
- Vurderingen foretages altid i forhold til de enkelte uddannelsers mål, adgangskrav og niveauer
- Vurderingen gennemføres på baggrund af en afklarings- og dokumentationsfase
- Den enkelte skal bidrage aktivt i dokumentationsfasen
- Anerkendelsen udmøntes i et uddannelses- eller kompetencebevis, den enkelte kan tage med sig
- Der etableres en klageinstans: Kvalifikationsnævnet

Arbejdsmarkedsuddannelserne

På arbejdsmarkedsuddannelserne får den enkelte nu tilbudt en Individuel Kompetencevurdering. Den skal danne grundlag for en individuelt tilrettelagt uddannelsesplan samt et kompetence- eller uddannelsesbevis, der kan bruges generelt i forhold til at søge ind på en uddannelse eller i forhold til jobsøgning.

Tidligere blev den enkelte typisk afklaret med en Individuel Kompetenceafklaring, hvis formål udelukkende var at afklare deltagerens kompetencer med henblik på et relevant uddannelsesstilbud på i AMU-systemet.

Som noget nyt skal vurderingen også omfatte basale færdigheder i f.eks. dansk og matematik. Denne del af loven træder i kraft 1.8.2007.

GVU

Erhvervsskolerne vil som hidtil tilbyde individuel kompetencevurdering som grundlag for at tilrettelægge en grunduddannelse for voksne (GVU) og give mulighed for at afkorte en uddannelse eller stige på en uddannelse på baggrund af en konkret vurdering.

VVU

I forhold til videregående voksenuddannelse (VVU) og diplomuddannelserne på CVU bliver det som noget nyt muligt at blive optaget udelukkende på grundlag af sin realkompetence. Hidtil har ansøgerne skullet dokumentere en relevant adgangsgivende uddannelse og mindst 2 års relevant erhvervs erfaring for at komme ind.

Denne del af loven træder i kraft 1.8.2007.

AVU/HF

VUC skal som hidtil tilbyde ansøgere en vejledningssamtale, der er med til at afklare, hvilket niveau den enkelte skal placeres på.

Med den nye lov indskræpes pligten til at tilbyde realkompetencevurdering i forhold til de faglige niveauer på hhv. almen voksenuddannelse og almen gymnasiale uddannelser (HF). Tilbuddet skal gælde uanset, om den enkelte ønsker optagelse på VUC eller ej, og der skal som noget nyt udstedes kompetencebevis for den anerkendte realkompetence.

Denne del af loven træder i kraft 1.8.2008.

Udfordringer

For uddannelsesinstitutionerne er der tale om en række nye udfordringer, både for dem, der har erfaring med realkompetencevurdering, og der, hvor feltet er helt nyt. Institutionerne skal udvikle en praksis, der sikrer en høj grad af gennemsigtighed og kvalitet i processen med at afklare, dokumentere, vurdere og anerkende realkompetencen. Det stiller krav til redskaber, metoder og procedurer. Og det stiller krav til kompetencerne hos de personer, der skal foretage vurderingerne.

Et omfattende forsøgs- og udviklingsarbejde bliver nødvendigt. Ikke mindst skal erfaringerne formidles både i "egne rækker" og på tværs af uddannelsesformerne og sektorerne. Der skal opbygges tillid til, at man kan regne med resultaterne af realkompetencevurderingerne. Aftagerne skal være trygge ved de kompetence- og uddannelsesbeviser, der udstedes på basis af realkompetencevurdering. Det gælder både uddannelsesinstitutionerne indbyrdes og virksomhederne.

Også i vejledningsindsatsen skal gamle mønstre brydes op, og der skal samarbejdes på tværs. Til dette formål bliver der som noget nyt oprettet lokale, tværinstitutionelle voksenvejledningsnetværk, regionale voksenvejlednings fora og et nationalt Råd for Voksenvejledning. Disse nyskabelser skal også arbejde med realkompetence: Hvordan arbejdes der med det? Hvad virker og hvad virker ikke? Er der behov for særlige indsatser?

I folketingssamlingen 2010/2011 skal der efter planen gennemføres en egentlig evaluering af indsatsen med at øge mulighederne for at få anerkendt sin realkompetence.

Folkeoplysningens rolle

I loven defineres realkompetence som den enkeltes "samlede viden, færdigheder og kompetencer". Her formuleres ikke noget konkret om hvor og hvordan realkompetencen udvikles.

Det gør der til gengæld i bemærkningerne og Undervisningsministeriets udmeldinger i øvrigt. Med en række eksempler omtales arbejdslivet og folkeoplysningen som væsentlige rammer for læring og udvikling af realkompetencer. Det, den enkelte lærer sig i "folkeoplysende undervisningsaktiviteter, herunder højskoleophold og aftenskolekurser" kan indgå i den samlede realkompetencevurdering.

Det bliver derfor en opgave for folkeoplysningen at støtte den enkelte, der har deltaget i de folkeoplysende aktiviteter, med at dokumentere udbyttet. Til det brug er der udviklet forskellige metoder og modeller i de forskellige folkeoplysende skoleformers regi.

Undervisningsministeriet står bag udviklingen af en it-båret spørgeramme, der danner grundlag for en selvevaluering og en kvalificerende individuel sparring. Redskabet er tilpasset hhv. folkeoplysningen, foreningslivet og det frivillige sociale arbejde.

På tværs af de folkeoplysende skoleformer arbejdes der med at ruste folkeoplysningens medarbejdere til at klare denne sparring professionelt og lødigt og tilbyde denne service for eksempel til foreninger og organisationer, der ikke umiddelbart har mulighed for at opbygge en sådan afklarings ekspertise.

Folkeoplysningen står med et stort ansvar for at sikre, at den form for afklaring og dokumentation, der gennemføres i vores regi, får en karakter, der er troværdig og genkendelig for det formelle uddannelsessystem og for de arbejdsgivere, der skal vurdere vores deltagere og deres realkompetence.